



SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej
DDP IV.741.7.2025

Druk nr 2626
Warszawa, 26 maja 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Zgodnie z art. 19 ust. 5b i ust. 6b Konstytucji Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz Memorandum Rady Administracyjnej Międzynarodowego Biura Pracy w sprawie obowiązku przedłożenia konwencji i zaleceń właściwej władzy, przekazuję niniejszym Panu Marszałkowi – z prośbą o zapoznanie Sejmu RP - teksty następujących instrumentów MOP przyjętych podczas 113 sesji Międzynarodowej Konferencji Pracy (2-13 czerwca 2025 r.):

- **Konwencja nr 192 dotycząca ochrony przed zagrożeniami biologicznymi w środowisku pracy, Zalecenie nr 209 dotyczące zapobiegania zagrożeniom biologicznym w środowisku pracy i ochrony przed tymi zagrożeniami, Poprawki do Konwencji o pracy na morzu z 2006 r.**

Z wyrazami szacunku

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
/kwalifikowany podpis elektroniczny/

Międzynarodowa Konferencja Pracy

KONWENCJA NR 192 DOTYCZĄCA OCHRONY PRZED ZAGROŻENIAMI
BIOLOGICZNYMI W ŚRODOWISKU PRACY

PRZYJĘTE PRZEZ KONFERENCJĘ
NA JEJ STO TRZYNASTEJ SESJI,
GENEWA, 13 CZERWCA 2025 R.

TEKST AUTENTYCZNY

Konwencja nr 192 dotycząca ochrony przed zagrożeniami biologicznymi w środowisku pracy

Konferencja Ogólna Międzynarodowej Organizacji Pracy

Zwołana do Genewy przez Radę Administracyjną Międzynarodowego Biura Pracy i zebrana tam 2 czerwca 2025 roku na swojej 113 sesji,

Przypominając szczególne zobowiązanie konstytucyjne Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) do popierania wśród narodów świata programów zapewniających odpowiednią ochronę życia i zdrowia pracowników we wszystkich zawodach,

Przypominając, że bezpieczne i higieniczne środowisko pracy zostało włączone do fundamentalnych zasad i praw w pracy przez Międzynarodową Konferencję Pracy podczas jej 110 sesji w 2022 roku,

Biorąc pod uwagę cel, jakim jest zapewnienie ram prawnych na rzecz poszanowania, promowania i realizacji fundamentalnej zasady i prawa do bezpiecznego i higienicznego środowiska pracy w odniesieniu do zagrożeń biologicznych, w tym zapewnienia środków gotowości i reagowania w celu skutecznego zarządzania kryzysowego w sytuacjach związanych z zagrożeniami biologicznymi w środowisku pracy, z uwzględnieniem nowych i pojawiających się ponownie zagrożeń i rodzajów ryzyka,

Podkreślając znaczenie promowania międzynarodowej spójności polityki i współpracy w odniesieniu do zapobiegania chorobom i urazom powodowanym przez zagrożenia biologiczne w środowisku pracy,

Uznając znaczenie Konwencji nr 155 dotyczącej bezpieczeństwa, zdrowia pracowników i środowiska pracy z 1981 roku, Konwencji nr 187 dotyczącej struktur promujących bezpieczeństwo i higienę pracy z 2006 roku, uznanych za fundamentalne w rozumieniu Deklaracji MOP dotyczącej fundamentalnych zasad i praw w pracy z 1998 roku ze zmianami z 2022 roku oraz znaczenie Protokołu z 2002 roku do Konwencji nr 155 oraz Konwencji nr 161 dotyczącej służb medycyny pracy z 1985 roku,

Zauważając potrzebę rewizji Zalecenia nr 3 dotyczącego zapobiegania węglikowi z 1919 roku i wypełnienia luki w ochronie zapewnianej przez międzynarodowe standardy pracy w odniesieniu do innych zagrożeń biologicznych w środowisku pracy,

Zauważając, że niniejsza Konwencja stanowi pierwszy międzynarodowy akt prawny odnoszący się szczególnie do zagrożeń biologicznych w środowisku pracy na poziomie ogólnoświatowym,

Podkreślając potrzebę promowania skutecznego zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy odnośnie do zagrożeń biologicznych w środowisku pracy za pomocą środków i instrumentów podejmowanych we współpracy przez zainteresowane strony, w tym przez organy właściwe w kwestii zdrowia publicznego oraz bezpieczeństwa i higieny pracy oraz organizacje pracodawców i pracowników, odpowiednio w zakresie ich odpowiedzialności,

Postanowiwszy przyjąć niektóre wnioski dotyczące ochrony bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy przed zagrożeniami biologicznymi, co stanowi czwarty punkt porządku obrad,

Postanowiwszy, że wnioski te przyjmą formę konwencji międzynarodowej,

Przyjmuje 13 czerwca 2025 roku następującą konwencję, która otrzyma nazwę: Konwencja dotycząca zagrożeń biologicznych w środowisku pracy z 2025 roku:

I. Definicja i zakres

Artykuł 1

Dla celów niniejszej konwencji:

- a) „zagrożenia biologiczne” odnoszą się do wszelkich, w tym zmodyfikowanych genetycznie, mikroorganizmów, komórek lub kultur komórek, endopasożytów lub bezkomórkowych jednostek mikrobiologicznych, oraz związanych z nimi alergenów i toksyn, jak również alergenów, toksyn i czynników drażniących pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, kiedy narażenie jest związane z pracą, które mogą powodować szkodę dla ludzkiego zdrowia. Do szkód dla ludzkiego zdrowia spowodowanych przez narażenie na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy zalicza się choroby oraz urazy;
- b) „narażenie na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy” odnosi się do sytuacji, podczas których pracownik wchodzi w kontakt z zagrożeniami biologicznymi obecnymi w środowisku pracy lub znajduje się w ich pobliżu. Narażenie to obejmuje zarówno działania związane z wykonywaną pracą, jak i sytuacje dotyczące zdrowia publicznego. Potencjalne ryzyko zakażenia lub wystąpienia szkody dla zdrowia jest ściśle powiązane z drogami przenoszenia oraz drogami narażenia, które mają kluczowe znaczenie przy opracowywaniu odpowiednich strategii i środków zapobiegawczych;
- c) „ryzyko biologiczne” odnosi się do połączenia prawdopodobieństwa wystąpienia niebezpiecznej sytuacji spowodowanej przez narażenie na zagrożenie biologiczne i dotkliwości urazu lub szkody dla ludzkiego zdrowia wywołanych przez tę sytuację;
- d) „ocena ryzyka biologicznego przeprowadzana przez właściwe władze” odnosi się do systematycznego procesu identyfikacji zagrożeń biologicznych i oceny ryzyka przez właściwe władze w celu wsparcia rozwoju ram prawnych lub wytycznych na rzecz podejmowania właściwych i proporcjonalnych środków kontroli ryzyka w związku z zagrożeniami biologicznymi związanymi z wykonywaną pracą. Ocena ta bierze pod uwagę:
 - i) charakterystykę zagrożeń, w tym zdolność do powodowania szkody dla ludzkiego zdrowia i dotkliwość tej szkody;
 - ii) dostępność skutecznej diagnozy, profilaktyki i leczenia;
 - iii) ryzyko dla zdrowia publicznego w zakresie rozprzestrzeniania się na populację lub w środowisku;

- e) określenie „pracownik” obejmuje wszystkie zatrudnione osoby, w tym pracowników publicznych.

Artykuł 2

1. Konwencja niniejsza ma zastosowanie do wszystkich pracowników we wszystkich gałęziach działalności gospodarczej.
2. Każdy Członek ratyfikujący niniejszą konwencję, po konsultacji z najbardziej reprezentatywnymi organizacjami zainteresowanych pracodawców i pracowników, i na podstawie oceny przeprowadzonej przez właściwe władze istniejących zagrożeń biologicznych i środków profilaktycznych i ochronnych, które powinny być podjęte, może wyłączyć z jej stosowania, w całości lub w części, poszczególne gałęzie działalności gospodarczej albo ograniczone kategorie pracowników, w odniesieniu do których jej stosowanie mogłoby rodzić szczególne problemy natury merytorycznej, pod warunkiem, że utrzymane jest bezpieczne i higieniczne środowisko pracy.
3. Każdy Członek, który skorzysta z możliwości przewidzianych w poprzednim ustępie, przedstawi w pierwszym sprawozdaniu ze stosowania Konwencji, składanym zgodnie z artykułem 22 Konstytucji Międzynarodowej Organizacji Pracy, listę poszczególnych gałęzi działalności gospodarczej lub kategorii pracowników w ten sposób wyłączonych, z uzasadnieniem takiego wyłączenia i opisem środków podjętych w celu zapewnienia odpowiedniej ochrony wyłączonych pracowników, oraz wskaże w kolejnych sprawozdaniach postępy w kierunku szerszej ochrony. Członkowie powinni dołożyć wszelkich starań, aby jak najszybciej zakończyć wyłączenia.

II Polityka krajowa

Artykuł 3

Każdy Członek uwzględnia ochronę przed narażeniem na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy, zgodnie z krajowym prawem i praktyką oraz w konsultacji z najbardziej reprezentatywnymi organizacjami pracodawców i pracowników, w krajowej polityce dotyczącej bezpieczeństwa i higieny pracy, na podstawie oceny ryzyka przeprowadzonej przez właściwe władze i będzie przeprowadzał okresowe przeglądy tej polityki.

Artykuł 4

W odniesieniu do zagrożeń biologicznych w środowisku pracy w krajowej polityce uwzględnia się:

- a) inne istotne polityki, w tym zdrowia publicznego i środowiska, w zakresie w jakim polityki te są zgodne z rozwiązaniami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, uzupełniają je lub poprawiają;
- b) najlepsze dostępne informacje dotyczące zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy odnoszące się do zagrożeń biologicznych w środowisku pracy;
- c) konieczność wypracowania rozwiązań na rzecz skutecznego zarządzania w zakresie narażenia na zagrożenia biologiczne i zarządzania ryzykiem w

środowisku pracy, wliczając nowe lub ponownie pojawiające się zagrożenia, ustanowienie środków zapobiegania, gotowości i reagowania, takie jak plany i procedury, pozwalające na stawienie czoła wypadkom i sytuacjom nagłym związanym z tymi zagrożeniami oraz uwzględniając zdrowie fizyczne i psychiczne pracowników, jak również, jeśli ma to zastosowanie, konieczność wprowadzenia mechanizmów wspierających dla pracodawców;

- d) wpływ zagrożeń klimatycznych i środowiskowych na narażenie na zagrożenie biologiczne w środowisku pracy oraz konieczność podjęcia odpowiednich działań w celu zapobiegania zidentyfikowanym rodzajom ryzyka i ich zarządzania nimi;
- e) odpowiednie postanowienia Konwencji nr 155 dotyczącej bezpieczeństwa, zdrowia pracowników i środowiska pracy z 1981 roku, Konwencji nr 187 dotyczącej struktur promujących bezpieczeństwo i higienę pracy z 2006 roku, oraz jeśli to właściwe, inne istotne międzynarodowe standardy pracy;
- f) znaczenie zapewnienia, w stosownych przypadkach, perspektywy uwzględniającej wszystkich pracowników, w tym różne poziomy narażenia i ryzyka dla kobiet i mężczyzn.

Artykuł 5

W celu uzyskania najlepszych dostępnych informacji na temat zagrożeń biologicznych w środowisku pracy każdy Członek w konsultacji z najbardziej reprezentatywnymi organizacjami pracodawców i pracowników przyjmie ustalenia, w stosownych przypadkach i zgodnie z krajowym prawem i praktyką, na rzecz:

- a) wymiany informacji i koordynacji działań, na poziomie krajowym i międzynarodowym, pomiędzy właściwymi władzami krajowymi, w tym władzami odpowiedzialnymi za zdrowie publiczne oraz bezpieczeństwo i higienę pracy, jak również instytucjami naukowymi i właściwymi organizacjami międzynarodowymi;
- b) promowania nowych badań, tam gdzie dostępne informacje są niewystarczające.

Artykuł 6

Każdy Członek po konsultacji z najbardziej reprezentatywnymi organizacjami pracodawców i pracowników, opracuje specjalne przepisy, żeby:

- a) chronić poufne informacje, których ujawnienie konkurencji mogłoby narazić interesy pracodawcy, z zastrzeżeniem, że nie przyniesie to uszczerbku dla bezpieczeństwa i zdrowia pracowników i jest zgodne z krajowym prawem i praktyką;
- b) zapewnić łatwy i poufny dostęp pracownikom i ich przedstawicielom do odpowiednich i skutecznych mechanizmów zgłaszania w sytuacji naruszenia prawa i regulacji krajowych odnoszących się do narażenia na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy;

- c) zapewnić, że osoby zgłaszające takie naruszenia są chronione przed niekorzystnymi konsekwencjami.

III. Środki zapobiegawcze i ochronne

Artykuł 7

1. Każdy Członek, zgodnie z krajowym prawem i praktyką oraz w konsultacji z najbardziej reprezentatywnymi organizacjami pracodawców i pracowników, opracuje, upubliczni i będzie dokonywał okresowego przeglądu i aktualizacji krajowych rozwiązań i wytycznych w zakresie środków zapobiegawczych, ochronnych i, w stosownych przypadkach środków ostrożności w celu kontroli zagrożeń biologicznych i związanego z nimi ryzyka w środowisku pracy, w oparciu o wyniki oceny ryzyka biologicznego przeprowadzonej przez właściwe władze.
2. Te rozwiązania i wytyczne będą:
 - a) promować stałą poprawę ochrony narażonych pracowników;
 - b) uwzględniać nowe i ponownie pojawiające się zagrożenia i rodzaje ryzyka;
 - c) zawierać szczególne przepisy dotyczące:
 - i) branż i zawodów, w których pracownicy są narażeni w wysokim stopniu na określone szkody w wyniku narażenia na działanie zagrożeń biologicznych;
 - ii) pracowników, którzy mogą wymagać szczególnej ochrony, z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia, że środki takie nie będą prowadziły do dyskryminacji lub przyczyniać się do segregacji zawodowej;
 - d) zawierać środki w zakresie gotowości i reagowania, takie jak plany i procedury, w celu radzenia sobie z wypadkami i sytuacjami nagłymi związanymi z narażeniem na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy.

Artykuł 8

1. Każdy członek dostarcza pracodawcom, pracownikom i ich przedstawicielom aktualne informacje oraz wsparcie w zakresie środków zapobiegawczych i ochronnych oraz, w stosownych przypadkach środków ostrożności, w celu kontroli zagrożeń biologicznych i ryzyka w środowisku pracy, w oparciu o ocenę zagrożeń biologicznych przeprowadzaną przez właściwe władze.
2. Informacje takie są dostarczane w dostępnej formie i zrozumiałym językiem, i podlegają okresowym przeglądom i w miarę potrzeby aktualizacjom, żeby odzwierciedlić najnowszą wiedzę naukową i techniczną.

IV. Zdrowie w pracy i służba medycyny pracy

Artykuł 9

Podjmując środki zapobiegawcze i ochronne dotyczące narażenia na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy, zgodnie z krajowym prawem i praktyką, każdy członek stara się:

- a) stopniowo rozszerzać służby medycyny pracy na wszystkich pracowników we wszystkich branżach działalności gospodarczej, nadając priorytet branżom i zawodom, w których pracownicy są w wysokim stopniu narażeni na zagrożenia biologiczne oraz pracownikom, którzy mogą wymagać szczególnej ochrony;
- b) ułatwiać koordynację i wydajne wykorzystanie krajowej infrastruktury zdrowia i pracy oraz wiedzy i zasobów, żeby zapewnić pracownikom dostęp do służby medycyny pracy.

V. Zgłaszanie, rejestrowanie i dokumentowanie wypadków przy pracy i chorób zawodowych i zbieranie danych

Artykuł 10

Każdy Członek, zgodnie z krajowym prawem i praktyką oraz w konsultacji z najbardziej reprezentatywnymi organizacjami pracodawców i pracowników, ustanawia, wdraża i poddaje regularnemu przeglądowi procedury:

- a) zgłaszania, rejestrowania, dokumentowania i badania okoliczności wypadków przy pracy, chorób zawodowych i, w stosownych przypadkach, niebezpiecznych zdarzeń powodowanych przez narażenie na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy, przez pracodawcę lub inną osobę odpowiedzialną zgodnie z krajowym prawem i praktyką;
- b) opracowywania i publikowania rocznych informacji statystycznych, z podziałem na płeć, dotyczących wypadków przy pracy, chorób zawodowych i w stosownych przypadkach, niebezpiecznych zdarzeń, spowodowanych przez narażenie na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy;
- c) ustalania przez właściwe władze okoliczności poważnych wypadków przy pracy, chorób zawodowych lub utraty zdrowia, spowodowanych przez narażenie na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy;
- d) corocznego publikowania informacji o środkach podjętych w ramach krajowej polityki bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczących narażenia na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy;
- e) określenia odpowiedniego okresu przechowywania dokumentacji dotyczącej chorób zawodowych i urazów spowodowanych przez narażenie na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy, biorąc pod uwagę okres utajenia takich chorób.

Artykuł 11

Każdy Członek, w konsultacji z najbardziej reprezentatywnymi organizacjami pracodawców i pracowników i zgodnie z krajowym prawem i praktyką oraz istotnymi międzynarodowymi standardami i osiągnięciami naukowymi:

- a) dokonuje okresowego przeglądu krajowych list chorób zawodowych dla celów zapobiegania, rejestrowania, dokumentowania, i w stosownych przypadkach, wypłaty odszkodowania;
- b) dokonuje aktualizacji tych list w razie potrzeby, w celu włączenia jakiejkolwiek choroby, w przypadku której bezpośredni związek pomiędzy narażeniem na

zagrożenia biologiczne w środowisku pracy a tą choroba jest naukowo potwierdzony lub określony za pomocą metod właściwych dla krajowych warunków i praktyki.

VI. Świadczenia z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej

Artykuł 12

Każdy Członek zapewnia, że jakakolwiek choroba, uraz, niezdolność lub śmierć spowodowana narażeniem zawodowym na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy będzie stanowić podstawę do wypłaty świadczeń lub odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy, zgodnie z krajowym prawem i praktyką.

VII. Zgodność z prawem

Artykuł 13

1. Każdy Członek zapewnia egzekwowanie prawa krajowego dotyczącego narażenia na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy przez odpowiedni i właściwy system inspekcji oraz, w stosownych przypadkach, inne mechanizmy zapewniające poszanowanie prawa, w tym dostarczanie informacji technicznych i porad pracodawcom, pracownikom i ich przedstawicielom oraz przeznaczy odpowiednie środki i wsparcie niezbędne do wykonywania ich funkcji.
2. Każdy Członek zapewnia, że inspektorzy pracy i w stosownych przypadkach, inni urzędnicy, których obowiązki są związane z zagrożeniami i ryzykiem biologicznym w środowisku pracy:
 - a) są przeszkoleni w zakresie tych zagrożeń i ryzyka;
 - b) wspierają podejście systemowe do bezpieczeństwa i higieny pracy podczas oceny zgodności z odpowiednimi przepisami krajowymi;
 - c) są wyposażeni w zrozumiałe i niezawodne protokoły bezpieczeństwa, żeby zapewnić ich bezpieczeństwo osobiste podczas pełnienia obowiązków;
 - d) są wyposażeni w odpowiedni sprzęt ochronny przez swojego pracodawcę.

Artykuł 14

Każdy Członek zapewnia, zgodnie z krajowym prawem i praktyką, odpowiednie kary i środki naprawcze za łamanie przepisów prawa dotyczących zagrożeń biologicznych w środowisku pracy i zapewnia ich skuteczne stosowanie.

VIII. Obowiązki i odpowiedzialność pracodawców

Artykuł 15

Pracodawcy zapewniają, w zakresie jaki jest rozsądnie wykonalny, że środowisko pracy pozostające pod ich kontrolą jest wolne od ryzyka dla bezpieczeństwa i zdrowia

wynikającego z narażenia na zagrożenia biologiczne, przez podejmowanie odpowiednich i niezbędnych środków zapobiegawczych i ochronnych.

Artykuł 16

Pracodawcy, zgodnie z krajowym prawem i praktyką oraz mającymi zastosowanie układami zbiorowymi pracy, podejmują środki zapobiegawcze i ochronne w wyniku odpowiedniej oceny ryzyka biologicznego w środowisku pracy w stopniu, w jakim jest to rozsądnie wykonalne, zapewniając, w stosownych przypadkach, uwzględnienie różnych poziomów narażenia i ryzyka, w tym dla kobiet i mężczyzn. W szczególności:

- a) ustanawiają, w konsultacji z pracownikami i ich przedstawicielami, odpowiedni i właściwy system przeprowadzania, dokonywania przeglądu i, w razie potrzeby, aktualizacji oceny ryzyka dla bezpieczeństwa i zdrowia pracowników wynikającego z zagrożeń biologicznych, biorąc pod uwagę pracowników, którzy mogą wymagać szczególnej ochrony;
- b) podejmują wszelkie rozsądne i praktyczne środki w celu wyeliminowania zagrożeń biologicznych w środowisku pracy lub, jeśli nie jest to możliwe, kontrolowania i minimalizowania ryzyka związanego z tymi zagrożeniami, biorąc pod uwagę hierarchię sposobów ograniczania ryzyka;
- c) wdrażają skuteczne środki zapobiegawcze i ochronne, biorąc pod uwagę charakterystykę zagrożeń biologicznych oraz, jeśli jest dostępna, ocenę ryzyka biologicznego przeprowadzoną przez właściwe władze;
- d) zapewniają, konserwują i wymieniają, w razie potrzeby, bez kosztów dla pracowników, odpowiednie środki ochrony indywidualnej zgodnie z hierarchią sposobów ograniczania ryzyka, i zapewniają przeszkolenie z ich użytkowania;
- e) przeprowadzają regularne kontrole środowiska pracy i stanu zdrowia pracowników, które są odpowiednie i właściwe w stosunku do ryzyka zawodowego, żeby zapewnić wczesne wykrywanie zagrożeń biologicznych i ich potencjalnych skutków;
- f) kontrolują procesy pracy i dokonują regularnego przeglądu skuteczności środków zapobiegawczych, ochronnych i kontrolnych, w tym dostępności właściwych środków ochrony indywidualnej;
- g) podejmują środki ostrożności w sytuacjach, gdy dostępne informacje są niewystarczające do właściwej oceny zagrożeń;
- h) dostarczają informacje, instrukcje i zapewniają szkolenia dotyczące zagrożeń biologicznych w środowisku pracy oraz mających zastosowanie środków zapobiegawczych i ochronnych kadrze zarządzającej, kierownikom i pracownikom, jeśli to możliwe, podczas regularnych godzin pracy, jak również przedstawicielom pracowników, we właściwych i regularnych odstępach czasu;
- i) zapewniają, że wszyscy pracownicy są odpowiednio informowani, w przystępnej formie i zrozumiałym językiem, o ryzyku wynikającym z narażenia na zagrożenia biologiczne oraz o mających zastosowanie środkach zapobiegawczych i ochronnych przed podjęciem jakichkolwiek zadań związanych z takim ryzykiem,

w przypadku zmian w metodach pracy, materiałach lub ocenie ryzyka w świetle nowych informacji a także, w razie potrzeby, w regularnych odstępach czasu;

- j) badają, we współpracy z komitetami bezpieczeństwa i higieny pracy lub przedstawicielami pracowników, okoliczności wypadków przy pracy, chorób zawodowych oraz, w stosownych przypadkach, niebezpiecznych zdarzeń związanych z narażeniem na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy w celu ustalenia ich przyczyn oraz podjęcia niezbędnych środków, żeby zapobiec ponownemu występowaniu podobnych zdarzeń, przechowując dane dotyczące incydentów związanych z zagrożeniami biologicznymi.

Artykuł 17

W sytuacji gdy dwóch lub więcej pracodawców prowadzi działalność jednocześnie w jednym miejscu pracy, współpracują oni w kwestii sposobów zapewnienia bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w odniesieniu do narażenia na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy, z zastrzeżeniem odpowiedzialności każdego pracodawcy za swoich pracowników.

Artykuł 18

Pracodawcy ustalają środki gotowości i plany oraz procedury reagowania, w zależności od skali i charakteru ich działalności, w celu postępowania z wypadkami, zdarzeniami i sytuacjami nagłymi związanymi z zagrożeniami biologicznymi w środowisku pracy, biorąc pod uwagę epidemie chorób zakaźnych. Te plany i procedury są zgodne z wytycznymi wydanymi przez właściwe władze.

IX. Prawa i obowiązki pracowników i ich przedstawicieli

Artykuł 19

W odniesieniu do zagrożeń biologicznych w środowisku pracy, pracownicy i, jeśli ma to zastosowanie, ich przedstawiciele mają prawo do:

- a) konsultacji na temat identyfikacji zagrożeń biologicznych i oceny ryzyka przeprowadzanych przez pracodawcę lub właściwe władze;
- b) otrzymywania informacji i szkolenia na temat zagrożeń biologicznych i ryzyka w środowisku pracy oraz na temat odpowiednich środków zapobiegawczych i ochronnych i ich stosowania;
- c) konsultacji na temat środków zapobiegawczych i ochronnych, chroniących ich samych i innych pracowników i zaangażowania w ich wdrażanie;
- d) występowania o informacje i konsultowania przez pracodawców w kwestiach związanych z narażeniem na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy;
- e) uczestniczenia w badaniu okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy, chorób zawodowych, i w stosownych przypadkach, niebezpiecznych zdarzeń oraz konsultacji na temat wniosków z takiego dochodzenia;

- f) otrzymywania raportów na temat kontroli zdrowotnej i badań lekarskich, z zastrzeżeniem zasad poufności danych osobowych i medycznych;
- g) odwołania do właściwych władz, zgodnie z krajowym prawem i praktyką, jeśli uważają, że przyjęte środki i podjęte kroki nie są wystarczająco skuteczne do zapewnienia odpowiedniej profilaktyki i ochrony;
- h) zgodnie z krajowym prawem i praktyką przeniesienia do innej pracy, na podstawie zalecenia służby medycyny pracy, jeśli kontynuacja pracy na określonym stanowisku jest przeciwwskazana z powodów zdrowotnych, pod warunkiem, że taka praca jest dostępna i że mają kwalifikacje wymagane do jej wykonywania lub mogą być do niej przeszkoleni;
- i) leczenia i rehabilitacji, zgodnie z krajowym prawem i praktyką, w razie choroby, schorzenia lub urazu, które są spowodowane lub uległy nasileniu przez narażenie na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy;
- j) ochrony przed jakąkolwiek dyskryminacją z powodu zarażenia się lub przenoszenia choroby spowodowanej narażeniem na zagrożenia biologiczne;
- k) skutecznych kanałów komunikacji z właściwymi władzami w celu zgłaszania kwestii z obszaru bezpieczeństwa i higieny pracy związanych z zagrożeniami i ryzykiem biologicznym.

Artykuł 20

Na poziomie przedsiębiorstwa istnieją ustalenia, zgodnie z którymi w odniesieniu do zagrożeń biologicznych w środowisku pracy, pracownicy mają obowiązki obejmujące:

- a) przestrzeganie, zgodnie z otrzymanymi instrukcjami oraz szkoleniem i środkami zapewnionymi przez pracodawcę, środków bezpieczeństwa i higieny pracy, co obejmuje właściwe postępowanie oraz użytkowanie odpowiednich środków ochrony indywidualnej, urządzeń i innego wyposażenia udostępnionego im w tym celu;
- b) zgłaszanie niezwłocznie bezpośrednio przełożonemu wszelkich sytuacji związanych z pracą, które ich zdaniem mogą stanowić narażenie na zagrożenie biologiczne lub stanowić ryzyko dla bezpieczeństwa i zdrowia ich samych lub innych osób;
- c) współpracę z pracodawcą i innymi pracownikami w celu właściwego określenia i wdrożenia środków bezpieczeństwa i higieny pracy w celu przeciwdziałania zagrożeniom biologicznym.

Artykuł 21

W odniesieniu do zagrożeń biologicznych w środowisku pracy, dodatkowo do praw i obowiązków określonych powyżej:

- a) pracownicy mają prawo do opuszczenia miejsca wykonywania pracy bez negatywnych konsekwencji, w przypadku gdy mają uzasadnione podstawy, by sądzić, że istnieje bezpośrednie i poważne zagrożenie dla ich zdrowia lub życia;

- b) pracownicy zgłaszają bez zwłoki swojemu bezpośredniemu przełożonemu wszelkie sytuacje związane z pracą, co do których mają uzasadnione podstawy, by sądzić, że stanowią bezpośrednio i poważne zagrożenia dla ich zdrowia lub życia;
- c) pracodawca nie może wymagać od pracowników powrotu do wykonywania pracy w razie dalszego występowania bezpośredniego i poważnego zagrożenia dla zdrowia lub życia, dopóki nie podejmie skutecznych działań naprawczych, jeśli to konieczne.

X. Metody stosowania

Artykuł 22

Każdy Członek wdroży postanowienia Konwencji w konsultacji z najbardziej reprezentatywnymi organizacjami pracodawców i pracowników, za pomocą ustawodawstwa, jak również umów zbiorowych lub jakichkolwiek środków zgodnie z warunkami i praktyką krajową.

XI. Język normatywny

Dla celów niniejszej Konwencji, użycie ogólnej męskiej formy będzie uważane za niewyłączające i obejmujące również kobiety, chyba że kontekst będzie w jasny sposób wskazywał na inne rozumienie.

VIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 24

Dyrektor Generalny Międzynarodowego Biura Pracy zostanie poinformowany o formalnych ratyfikacjach niniejszej Konwencji w celu ich zarejestrowania.

Artykuł 25

1. Niniejsza Konwencja będzie obowiązywała tylko tych Członków Międzynarodowej Organizacji Pracy, których ratyfikacje zostaną zarejestrowane przez Dyrektora Generalnego Międzynarodowego Biura Pracy.
2. Wejdzie ona w życie po upływie dwunastu miesięcy od daty zarejestrowania przez Dyrektora Generalnego ratyfikacji niniejszej Konwencji przez dwóch Członków.
3. Następnie niniejsza Konwencja wejdzie w życie dla każdego Członka po upływie dwunastu miesięcy od daty zarejestrowania jego ratyfikacji.

Artykuł 26

1. Członek, który ratyfikował niniejszą Konwencję, może ją wypowiedzieć po upływie dziesięciu lat od daty początkowego jej wejścia w życie aktem przekazanym Dyrektorowi Generalnemu Międzynarodowego Biura Pracy i przez niego zarejestrowanym. Wypowiedzenie to nabierze mocy dopiero po upływie jednego roku od daty jego zarejestrowania.

2. Każdy Członek, który ratyfikował niniejszą Konwencję, a który w ciągu jednego roku po upływie dziesięcioletniego okresu, wymienionego w poprzednim ustępie, nie skorzystał z prawa wypowiedzenia przewidzianego w niniejszym artykule, będzie związany postanowieniami niniejszej Konwencji na nowy okres dziesięciu lat i następnie będzie mógł ją wypowiedzieć po upływie każdego okresu dziesięciu lat z zachowaniem warunków przewidzianych w niniejszym artykule.

Artykuł 27

1. Dyrektor Generalny Międzynarodowego Biura Pracy zawiadomi wszystkich Członków Międzynarodowej Organizacji Pracy o zarejestrowaniu wszystkich ratyfikacji i aktów wypowiedzenia przekazanych mu przez Członków Organizacji.

2. Zawiadamiając Członków Międzynarodowej Organizacji Pracy o zarejestrowaniu drugiej zgłoszonej mu ratyfikacji, Dyrektor Generalny zwróci uwagę Członków Organizacji na datę wejścia w życie niniejszej Konwencji.

Artykuł 28

Dyrektor Generalny Międzynarodowego Biura Pracy udzieli Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych w celu zarejestrowania, zgodnie z artykułem 102 Karty Narodów Zjednoczonych, wyczerpujących informacji o wszystkich ratyfikacjach, deklaracjach i aktach wypowiedzenia, które zarejestrował zgodnie z postanowieniami poprzednich artykułów.

Artykuł 29

Rada Administracyjna Międzynarodowego Biura Pracy, w każdym przypadku gdy uzna to za konieczne, przedstawia Konferencji Ogólnej sprawozdanie ze stosowania niniejszej Konwencji i rozpatrzy, czy należy wpisać do porządku obrad Konferencji sprawę całkowitej lub częściowej jej rewizji.

Artykuł 30

1. W razie przyjęcia przez Konferencję nowej konwencji wprowadzającej całkowitą lub częściową rewizję niniejszej Konwencji, i o ile nowa konwencja nie stanowi inaczej:

a) ratyfikacja przez Członka nowej konwencji wprowadzającej rewizję spowoduje z mocy samego prawa, bez względu na postanowienia artykułu 26 powyżej, natychmiastowe wypowiedzenie niniejszej Konwencji, z zastrzeżeniem, że nowa konwencja wprowadzająca rewizję wejdzie w życie;

b) począwszy od daty wejścia w życie nowej konwencji wprowadzającej rewizję, niniejsza Konwencja przestanie być otwarta do ratyfikacji przez Członków.

2. Niniejsza Konwencja pozostanie w każdym razie w mocy w swej aktualnej formie i treści dla tych Członków, którzy ją ratyfikowali, a nie ratyfikowali konwencji wprowadzającej rewizję.

Artykuł 31

Teksty angielski, francuski i hiszpański niniejszej Konwencji są jednakowo autentyczne.

Powyższy tekst jest autentycznym tekstem Konwencji przyjętej należycie przez Konferencję Ogólną Międzynarodowej Organizacji Pracy na jej sto trzynastej sesji, która odbyła się w Genewie i została ogłoszona za zamkniętą w dniu trzynastego czerwca 2025 roku.

Na dowód czego w dniu trzynastego czerwca złożyli swe podpisy:

Przewodniczący Konferencji
EDGAR MOYO

Dyrektor Generalny
Międzynarodowego Biura Pracy
GILBERT F. HOUNGBO

Za zgodność tłumaczenia z oryginałem:

Agata Oklińska
Dyrektor
Departamentu Dialogu i Partnerstwa Społecznego
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
/kwalifikowany podpis elektroniczny/

Międzynarodowa Konferencja Pracy

ZALECENIE NR 209 DOTYCZĄCE ZAPOBIEGANIA ZAGROŻENIOM BIOLOGICZNYM
W ŚRODOWISKU PRACY I OCHRONY PRZED TYMI ZAGROŻENIAMI

PRZYJĘTE PRZEZ KONFERENCJĘ

NA JEJ STO TRZYNASTEJ SESJI,

GENEWA, 13 CZERWCA 2025 R.

TEKST AUTENTYCZNY

Zalecenie nr 209 dotyczące zapobiegania zagrożeniom biologicznym w środowisku pracy i ochrony przed tymi zagrożeniami

Konferencja Ogólna Międzynarodowej Organizacji Pracy

Zwołana do Genewy przez Radę Administracyjną Międzynarodowego Biura Pracy i zebrana tam 2 czerwca 2025 roku na swojej 113 sesji,

Postanowiwszy przyjąć niektóre wnioski dotyczące ochrony przed zagrożeniami biologicznymi w środowisku pracy, co stanowi czwarty punkt porządku obrad,

Postanowiwszy, że wnioski te zostaną ujęte w formę Zalecenia uzupełniającego Konwencję dotyczącą zagrożeń biologicznych w środowisku pracy z 2025 roku.

Przyjmuje 13 czerwca 2025 roku następujące Zalecenie, które otrzyma nazwę: Zalecenie dotyczące zagrożeń biologicznych w środowisku pracy z 2025 roku.

1. Postanowienia niniejszego Zalecenia uzupełniają postanowienia Konwencji dotyczącej zagrożeń biologicznych z 2025 r. (zwanej dalej Konwencją) i powinny być rozpatrywane wspólnie z nimi.

I. Definicje i zakres

2. W odniesieniu do definicji zawartej w art. 1 lit. a Konwencji, zagrożenia biologiczne obejmują:

(a) mikroorganizmy patogenne i związane z nimi toksyny i alergeny, w tym pewne pierwotniaki, bakterie, grzyby, łęgniowce i algi;

(b) komórki i kultury komórek, w tym zarówno kultury pierwotne i nieśmiertelne linie komórkowe, które mogą być zanieczyszczone innymi zagrożeniami biologicznymi lub nieść ze sobą nieodłączne ryzyko, takie jak potencjał indukowania nowotworów, toksyny lub alergeny;

(c) endopasożyty, takie jak pierwotniaki i pasożytnicze robaki (helminty);

(d) bezkomórkowe jednostki mikrobiologiczne, w tym wirusy, priony oraz rekombinowane, genetycznie modyfikowane lub syntetyczne materiały kwasów nukleinowych (DNA i RNA);

(e) substancje drażniące, alergeny i toksyny pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego, w tym wszelkie wydzieliny zawierające jad lub alergeny, wytwarzane przez zwierzęta lub rośliny, z wyjątkiem pyłku roślinnego, które mogą powodować podrażnienia, reakcje alergiczne lub toksyczność układową w wyniku narażenia przez ukąszenia, użądlenia lub inne zdarzenia prowadzące do uwolnienia bądź obecności tych substancji.

3. Szkody dla ludzkiego zdrowia spowodowane przez narażenie na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy obejmują:

(a) choroby zakaźne takie jak bruceloza, wirusowe zapalenie wątroby, choroba wywołana wirusem niedoboru odporności, tężec, gruźlica, wąglik i leptospiroza, w tym skutki zdrowotne wtórne do ostrego lub przewlekłego zakażenia, takie jak choroby wątroby wtórne do wirusowego zapalenia wątroby i ich następstwa;

(b) choroby niezakaźne takie jak zespoły toksyczne lub zapalne związane z alergenami lub toksynami bakterii lub grzybów;

(c) śmierć lub jakikolwiek uraz bądź choroba wynikające z wypadku przy pracy związanego z narażeniem na zagrożenia biologiczne w środowisku pracy.

4. Zdrowie oznacza nie tylko brak choroby lub niepełnosprawności, ale obejmuje również fizyczne i psychiczne elementy wpływające na stan zdrowia, które są bezpośrednio związane z bezpieczeństwem i zdrowiem w pracy.

5. Drogi przenoszenia, o których mowa w art. 1 lit. b Konwencji obejmują:

(a) zakażenie przez powietrze, co obejmuje zagrożenia biologiczne przemieszczające się lub zawieszane w powietrzu;

(b) droga bezpośrednia, co obejmuje organizmy żywe, w tym ludzi i zwierzęta, które przenoszą zagrożenia biologiczne przez bezpośredni kontakt;

(c) droga pośrednia, przez wektory i inne nośniki czynników zakaźnych takie jak woda, żywność, materiały organiczne, płyny ustrojowe lub skażone przedmioty.

6. Drogi narażenia, o który mowa w art. 1 lit. b Konwencji obejmują wdychanie, połknięcie, przezskórne uszkodzenia oraz wchłanianie lub adsorpcję przez oczy, skórę i błony śluzowe. Drogi te są zazwyczaj uzależnione od charakterystyki zagrożeń biologicznych i warunków środowiska pracy.

7. W możliwie najszerszym zakresie, postanowienia Konwencji i Zalecenia powinny być stosowane we wszystkich gałęziach działalności gospodarki i mieć zastosowanie do wszystkich kategorii pracowników. Można przewidzieć środki, które są konieczne i wykonalne, dające osobom samozatrudnionym analogiczną ochronę do tej przewidzianej w Konwencji i w niniejszym Zaleceniu.

II. Środki zapobiegania i ochrony

8. Członkowie powinni podejmować środki, zgodnie z krajowym prawem i praktyką, w celu zapewnienia, że każdy kto opracowuje, wytwarza, importuje, dostarcza lub transportuje substancje, czynniki lub produkty biologiczne, na które pracownicy mogą być narażeni w procesie pracy:

(a) zapewnia, że w stopniu, w jakim jest to wykonalne, takie substancje, czynniki lub produkty nie stanowią zagrożenia dla bezpieczeństwa i zdrowia osób używających ich prawidłowo;

(b) dostarcza informacji dotyczących prawidłowego użycia i niebezpiecznych właściwości takich substancji, czynników i produktów, w tym w formie kart

informacyjnych dotyczących bezpieczeństwa i zdrowia, jeśli są one dostępne, jak również instrukcji zapobiegania zidentyfikowanym rodzajom ryzyka;

(c) przeprowadza analizy i badania lub w inny sposób zdobywa aktualną wiedzę naukową i techniczną niezbędną do realizacji punktów a i b;

(d) bierze pod uwagę Zalecenia Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczące transportu towarów niebezpiecznych, Konwencję Bazylejską o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych, Protokół kartageński o bezpieczeństwie biologicznym do Konwencji o różnorodności biologicznej, Konwencję o zakazie prowadzenia badań, produkcji i gromadzenia zapasów broni bakteriologicznej (biologicznej) i toksycznej oraz o ich zniszczeniu, Międzynarodowe Przepisy Zdrowotne lub jakiegokolwiek inne odpowiednie i mające zastosowanie konwencje lub instrumenty.

9. Krajowe rozwiązania i wytyczne, o których mowa w art. 7 ust. 1 Konwencji powinny:

(a) zawierać postanowienia dotyczące:

(i) przeprowadzania oceny ryzyka i dokonywania jej regularnego przeglądu;

(ii) środków zapobiegania i ochrony zgodnie z hierarchią sposobów ograniczenia ryzyka;

(iii) higieny;

(iv) informowania i szkolenia pracowników;

(v) konsultacji i uczestnictwa pracowników i ich przedstawicieli w sprawach, o których mowa w punktach od (i) do (iv);

(b) uwzględniać, w stosownych przypadkach, środki zapobiegania zakażeniom i ich kontrolę, środki bezpieczeństwa biologicznego oparte na analizie ryzyka oraz środki kontroli bezpieczeństwa biologicznego, takie jak poziomy hermetyczności w laboratoriach, wentylacja, skuteczna ochrona przed wektorami, procedury odkażania i dezynfekcji, a także oparte na analizie ryzyka procedury postępowania z odpadami niebezpiecznymi i ich usuwania;

(c) brać pod uwagę niepewność związaną z obecnością zagrożeń biologicznych w organizmach żywych, wektorach i innych potencjalnych nośnikach;

(d) być adekwatne i proporcjonalne do poziomu ryzyka narażenia w każdej branży lub zawodzie oraz do zidentyfikowanych zagrożeń i ryzyka oszacowanego przez właściwe władze.

10. Branże i zawody, o których mowa w art. 7 ust. 2 lit. c) ppkt i) Konwencji uwzględnione w ocenie ryzyka powinny obejmować w szczególności:

(a) ochronę zdrowia;

(b) produkcję żywności i pracę w rolnictwie, w tym hodowlę zwierząt, uprawy warzyw i zbóż;

- (c) branżę gospodarki wodnej i gospodarowania nieczystościami;
- (d) prace porządkowe i konserwacyjne;
- (e) pracę humanitarną;
- (f) pracę laboratoryjną;
- (g) branżę biotechnologii i branżę farmaceutyczną;
- (h) usługi pogrzebowe i prace w prosektorjach;
- (i) branżę budowlaną;
- (j) leśnictwo;
- (k) branżę transportową;
- (l) zawody krytyczne dla funkcjonowania i dobrostanu społeczeństwa w sytuacjach zagrożenia zdrowia publicznego, zgodnie z oceną ryzyka biologicznego przeprowadzoną przez właściwe władze.

11. Wśród pracowników, o których mowa w art. 7 ust. 2 lit c) ppkt ii), należy uwzględnić:

- (a) kobiety w ciąży i karmiące dziecko piersią;
- (b) osoby młodociane;
- (c) osoby starsze;
- (d) pracowników z niepełnosprawnościami;
- (e) pracowników z medycznymi predyspozycjami do infekcji lub alergii, w tym pracowników z deficytami odporności;
- (f) pracowników potrzebujących ochrony z powodu swojej sytuacji socjalnej i wielorakich problemów;
- (g) pracowników migrujących.

12. Środki w zakresie gotowości i reagowania, takie jak plany i procedury, które mają być ustanowione zgodnie z art. 7 ust. 2 lit. d) Konwencji powinny obejmować:

- (a) przygotowanie lub aktualizowanie regulacji dotyczących zarządzania w razie wypadków lub sytuacji zagrożenia;
- (b) systemy wykrywania i wczesnego ostrzegania;
- (c) środki, które należy podjąć w środowisku pracy w przypadku ognisk choroby, epidemii lub pandemii, w tym wsparcie dla pracowników i pracodawców w przypadku wydania nakazów izolacji lub kwarantanny;
- (d) mechanizmy koordynacji i informacji z władzami zdrowia publicznego;
- (e) krajową i międzynarodową współpracę w zakresie badań;

(f) zapewnienie odpowiedniego personelu w nagłych wypadkach, w tym zdolność do szybkiego reagowania i elastyczną alokację zasobów;

(g) skuteczne działanie placówek ochrony zdrowia i usług podstawowych;

(h) gotowość materiałową;

(i) współpracę między odpowiednimi krajowymi i międzynarodowymi władzami zdrowia publicznego, gospodarki wodnej i nieczystości, zdrowia środowiskowego, medycyny pracy i weterynarii, inspekcją pracy i innymi właściwymi ekspertami i partnerami;

(j) systemy szybkiego reagowania w zakresie zdrowia publicznego i przekazywanie w czasie rzeczywistym porad ekspertów w celu przygotowania się na epidemie i zarządzania nimi;

(k) szkolenie pracowników służby zdrowia w zakresie potencjalnych zagrożeń biologicznych, przy wsparciu nadzoru klinicznego lub laboratoryjnego.

13. Podczas opracowywania rozwiązań i wytycznych dotyczących zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy w odniesieniu do zagrożeń biologicznych w środowisku pracy, Członkowie powinni należycie uwzględnić stosowne, uzgodnione na szczeblu międzynarodowym, wytyczne techniczne i praktyczne wypracowane przez Międzynarodową Organizację Pracy i inne kompetentne organizacje i promować podejście systemowe do zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, takie jak podejście określone w wytycznych dotyczących systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy (MOP-BHP 2001).

14. Członkowie mogą rozważyć różne podejścia do określenia odpowiednich i proporcjonalnych środków kontroli ryzyka, które mogą obejmować regulacje, polityki lub wytyczne dla prac związanych z określonym rodzajem zagrożeń biologicznych i przyporządkowanie zagrożeń biologicznych do grup ryzyka lub zagrożeń na podstawie ich charakterystyki i profilu epidemiologicznego.

15. Uznając, że wiele zagrożeń biologicznych stwarza ryzyko transgraniczne, Członkowie powinni zachęcać zarówno krajowych, jak i wielonarodowych pracodawców do zapewniania odpowiednich warunków bezpieczeństwa i higieny pracy oraz wspierania profilaktyki w celu wyeliminowania zagrożeń lub zminimalizowania ryzyka.

III. Ochrona socjalna i ochrona zatrudnienia

16. Stosując art. 12 Konwencji, Członkowie powinni uwzględnić należycie, w stosownych przypadkach, Konwencję nr 102 dotyczącą minimalnych norm zabezpieczenia społecznego z 1952 roku, Konwencję nr 121 dotyczącą świadczeń w razie wypadków przy pracy i chorób zawodowych z 1964 roku, której załącznik został zmieniony w 1980 roku, Zalecenie nr 121 dotyczące świadczeń w razie wypadków przy pracy i chorób zawodowych z 1964 roku, Zalecenie nr 194 dotyczące listy chorób zawodowych oraz rejestrowania i zgłaszania wypadków i chorób zawodowych z 2002

roku, i innych odpowiednich instrumentów, z uwzględnieniem wersji poprawionych i zmienionych.

17. Członkowie powinni, zgodnie z krajowymi uwarunkowaniami, dążyć do zapewnienia podstawowego zabezpieczenia w postaci dochodu minimalnego, jak również środków mających na celu ciągłość prowadzenia działalności gospodarczej w okresach izolacji lub kwarantanny.

18. Członkowie powinni dążyć do zapewnienia, w stosownych przypadkach, ochrony przed zwolnieniem pracownikom, którzy muszą być nieobecni w pracy z powodu stosowania się do nakazów kontrolnych, ograniczeń w podróżowaniu, nakazów kwarantanny lub izolacji, lub w związku z poddaniem się zabiegom profilaktycznym lub leczniczym.

IV. Przestrzeganie prawa

19. System inspekcji pracy, o którym mowa w art. 13 Konwencji powinien opierać się na postanowieniach Konwencji nr 81 dotyczącej inspekcji pracy w przemyśle i handlu z 1947 roku i Konwencji nr 129 dotyczącej inspekcji pracy w rolnictwie z 1969 roku, bez uszczerbku dla wynikających z niej zobowiązań Członków, którzy ratyfikowali te instrumenty.

V. Obowiązki pracodawców

20. Podejmując środki profilaktyczne i ochronne, nałożone na pracodawców w art. 15 Konwencji, pracodawcy powinni uwzględniać należycie odpowiednie instrumenty, kodeksy praktyki i wytyczne, w tym Zalecenie nr 164 dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia pracowników i środowiska pracy z 1981 roku, Zalecenie nr 197 dotyczące struktur promujących bezpieczeństwo i higienę pracy z 2006 roku, Wytyczne dotyczące systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy (MOP-BHP 2001), Wytyczne techniczne dotyczące zagrożeń biologicznych w środowisku pracy i inne późniejsze wytyczne przyjęte przez Międzynarodową Organizację Pracy.

21. Stosując hierarchę sposobów ograniczania ryzyka, o której mowa w art. 16 lit. b) Konwencji, pracodawcy powinni uwzględniać Wytyczne techniczne dotyczące zagrożeń biologicznych w środowisku pracy i inne późniejsze wytyczne przyjęte przez Międzynarodową Organizację Pracy.

22. Środki gotowości oraz plany i procedury reagowania, o których mowa w art. 18 Konwencji, powinny obejmować:

(a) przygotowanie lub aktualizowanie polityk i wytycznych obowiązujących w miejscu pracy w zakresie zarządzania sytuacjami kryzysowymi związanymi z zagrożeniami biologicznymi, biorąc pod uwagę możliwy wpływ na zdrowie publiczne;

(b) zapewnienie odpowiednich i adekwatnych środków profilaktycznych, zgodnie z krajowym prawem i praktyką i w oparciu o ocenę ryzyka, co może obejmować ułatwianie wszystkim pracownikom szczepień, immunizacji, chemioprophilaktyki i badań bezpłatnie i na zasadzie dobrowolności.

VI. Wpływ na wcześniejsze Zalecenie

23. Niniejsze Zalecenie zastępuje Zalecenie nr 3 dotyczące zapobiegania węglikowi z 1919 roku.

Powyższy tekst jest autentycznym tekstem Zalecenia przyjętego należycie przez Konferencję Ogólną Międzynarodowej Organizacji Pracy na jej sto trzynastej sesji, która odbyła się w Genewie i została ogłoszona za zamkniętą w dniu trzynastego czerwca 2025 roku.

Na dowód czego w dniu 13 czerwca 2025 roku złożyli swe podpisy:

Przewodniczący Konferencji

EDGAR MOYO

Dyrektor Generalny

Międzynarodowego Biura Pracy

GILBERT F. HOUNGBO

Za zgodność tłumaczenia z oryginałem:

Agata Oklińska

Dyrektor

Departamentu Dialogu i Partnerstwa Społecznego

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

/kwalifikowany podpis elektroniczny/

Międzynarodowa Konferencja Pracy

POPRAWKI Z 2025 R.
DO KONWENCJI O PRACY NA MORZU Z 2006 R.
ZE ZMIANAMI (MLC, 2006)
PRZYJĘTE PRZEZ KONFERENCJĘ
NA JEJ STO TRZYNASTEJ SESJI,
GENEWA, 6 CZERWCA 2025 R.

TEKST AUTENTYCZNY

**POPRAWKI Z 2025 R.
DO KONWENCJI O PRACY NA MORZU Z 2006 R.,
Z PÓŹN. ZM. (MLC, 2006)**

1.Repatriacja bez dyskryminacji: Poprawka do Kodeksu dotycząca Prawidła 2.5

Poprawka do Kodeksu dotycząca Prawidła 2.5 – Repatriacja

Norma A2.5.1 - Repatriacja

Dodaje się nowy ustęp 10 i zmienia się numerację ustępu 10.

10. Każdy Członek będzie ułatwiać repatriację marynarzy w sposób wykluczający dyskryminację z jakichkolwiek powodów i niezależnie od państwa bandery statku, na którym są zatrudnieni, zaangażowani lub pracują.

2. Zejście na ląd: Poprawka do Kodeksu dotycząca Prawidła 2.4

Poprawka do Kodeksu dotycząca Prawidła 2.4 – Prawo do urlopu

Norma A2.4. – Prawo do urlopu

Zastępuje się dotychczasowy tytuł nowym „Norma A2.4.1 – Prawo do urlopu”.

Dodaje się nową Normę:

Norma A2.4.2 – Zejście na ląd

1. Każdy Członek zapewni, że marynarze będą mieli możliwość zejścia na ląd za zgodą władz publicznych, gdy statek, na którym przybyli, znajduje się w porcie podlegającym ich jurysdykcji, pod warunkiem że dopełniono odpowiednich formalności, a władze publiczne nie mają powodu, aby odmówić zgody na zejście na ląd ze względu na zdrowie publiczne, bezpieczeństwo publiczne lub porządek publiczny.
2. Zejście na ląd będzie umożliwiane w sposób wykluczający dyskryminację z jakichkolwiek powodów i niezależnie od państwa bandery statku, na którym zatrudnieni są, pracują lub są zaangażowani marynarze.
3. Żaden marynarz nie będzie zobowiązany do posiadania wizy lub specjalnego zezwolenia w celu uzyskania pozwolenia na zejście na ląd.
4. W każdym przypadku odmowy udzielenia pozwolenia na zejście na ląd właściwe organy publiczne prześlą przyczyny takiej odmowy zainteresowanemu marynarzowi i kapitanowi. Na wniosek zainteresowanego marynarza lub kapitana przyczyny te podaje się na piśmie.
5. Każdy Członek będzie wymagał od armatorów, aby umożliwiali marynarzom służącym na statkach pływających pod jego banderą korzystanie z zejścia na ląd w celu poprawy ich zdrowia i samopoczucia, zgodnie z wymaganiami operacyjnymi wynikającymi z zajmowanych przez nich stanowisk.
6. Armatorzy będą zezwalali marynarzom na zejście na ląd w czasie wolnym od służby

po przybyciu statku do portu, z wyjątkiem sytuacji, gdy opuszczenie statku jest zabronione lub ograniczone przez właściwe organy państwa portu lub ze względów bezpieczeństwa lub operacyjnych.

7. Zejście na ląd przyznane zgodnie z postanowieniami Konwencji o ułatwieniu międzynarodowego obrotu morskiego uznaje się za spełniające wymagania ust. 1–4 niniejszej Normy.

Dodaje się nową Wytyczną:

Wytyczna B2.4.5 – Ułatwianie zejścia na ląd

1. Każdy Członek powinien współpracować, w stosownych przypadkach, z organizacjami armatorów i marynarzy oraz innymi zainteresowanymi stronami w porcie w celu ustanowienia procedur na statkach i w portach ułatwiających marynarzom opuszczanie statków w celu skorzystania z zejścia na ląd.
2. Każdy Członek powinien zapewnić, że personel w jego portach i terminalach otrzyma odpowiednie informacje i szkolenia dotyczące praw marynarzy, w tym prawa do zejścia na ląd.

3. Marynarze jako pracownicy kluczowi: Poprawka do Kodeksu dotycząca Prawidła 2.5

Poprawka do Kodeksu dotycząca Prawidła 2.5 – Repatriacja

Wytyczna B2.5 – Repatriacja

Dodaje się nową Wytyczną i zmienia numerację kolejnych Wytycznych:

Wytyczna B2.5.2 – Pracownicy kluczowi

1. Każdy Członek powinien wyznaczyć i uznać marynarzy za pracowników kluczowych oraz podjąć odpowiednie środki w celu ułatwienia im bezpiecznego przemieszczania się w związku z ich zatrudnieniem lub pracą, w tym między innymi dostępu do zejścia na ląd, repatriacji, zmian załóg i opieki medycznej na lądzie.

4. Sprawiedliwe traktowanie marynarzy i ofiar wypadków morskich: Poprawki do Kodeksu dotyczące Prawideł 4.4 i 5.1

Poprawka do Kodeksu dotycząca Prawidła 4.4 – Dostęp do umiejscowionych na lądzie udogodnień socjalnych

Wytyczna B4.4.6 – Marynarze w obcym porcie

Zmienia się ustęp 2 w sposób następujący:

2. Marynarze zatrzymani w obcym porcie powinni być bezzwłocznie traktowani zgodnie z zasadami rzetelnego procesu sądowego i przy zapewnieniu odpowiedniej ochrony konsularnej, z należytym uwzględnieniem wytycznych MOP/IMO w sprawie sprawiedliwego traktowania marynarzy zatrzymanych w związku z domniemanymi przestępstwami.

Poprawka do Kodeksu dotycząca Prawidła 5.1 – Obowiązki państwa bandery

Norma A5.1.6 – Wypadki morskie

Dodaje się nowe ustępy 1 i 2 w następującym brzmieniu:

1. Przeprowadzając dochodzenie w sprawie wypadku morskiego, członkowie będą należycie uwzględnić zasady ustanowione w *Kodeksie IMO dotyczącym międzynarodowych norm i zalecanych praktyk postępowania w sprawach badania wypadków lub incydentów morskich* oraz zalecenia zawarte w wytycznych MOP/IMO dotyczących sprawiedliwego traktowania marynarzy w przypadku razie wypadku morskiego oraz wytycznych MOP/IMO w sprawie sprawiedliwego traktowania marynarzy zatrzymanych w związku z domniemanymi przestępstwami.
2. Bez uszczerbku dla przepisów krajowych, członkowie będą współpracowali w miarę możliwości z zainteresowanymi państwami, aby pomóc w stosowaniu wyżej wymienionych Wytycznych.

5. Koszty repatriacji: Poprawka do Kodeksu dotycząca Prawidła 2.5

Poprawka do Kodeksu dotycząca Prawidła 2.5 – Repatriacja

Dodaje się nowy ustęp 3 i zmienia się numerację kolejnych ustępów:

3. Koszty ponoszone przez armatora w związku z repatriacją zgodnie z ust. 2(c) zawierają co najmniej:
 - (a) przejazd do miejsca docelowego wybranego do repatriacji,
 - (b) zakwaterowanie i wyżywienie od momentu opuszczenia statku przez marynarzy do momentu dotarcia do miejsca repatriacji,
 - (c) transport do 30 kg bagażu osobistego marynarza do miejsca repatriacji, oraz
 - (d) leczenie, jeśli jest to konieczne, do momentu, gdy marynarze będą w stanie podjąć podróż do miejsca repatriacji.

Wytyczna B2.5.1 – Prawo do repatriacji

Ustęp 3 zastępuje się następującym:

3. Koszty ponoszone przez armatora w związku z repatriacją zgodnie z Normą A2.5.1 ust. 3 powinny również obejmować wynagrodzenie i dodatki od momentu opuszczenia statku przez marynarzy do momentu dotarcia przez nich do miejsca repatriacji, jeżeli przewidują to krajowe przepisy ustawowe lub wykonawcze albo układy zbiorowe pracy.

6. Przeszkolenie medyczne: Poprawka do Kodeksu dotycząca Prawidła 4.1

Poprawka do Kodeksu dotycząca Prawidła 4.1 - Opieka medyczna na statku i na lądzie

Wytyczna B4.1.1 - Zapewnienie opieki medycznej

Ustęp 2 zmienia się w sposób następujący:

2. Przeszkolenie, o którym mowa w ust. 1 niniejszej Wytycznej, powinno opierać się na treściach najnowszych wydań Międzynarodowego przewodnika medycznego dla marynarzy i rybaków, Międzynarodowego przewodnika medycznego dla statków, Przewodnika medycznego w zakresie udzielania pierwszej pomocy w wypadkach z udziałem ładunków niebezpiecznych, Dokumentu zawierającego wytyczne - Międzynarodowego przewodnika w zakresie szkoleń morskich i części medycznej Międzynarodowego Kodu Sygnałowego, także podobnych przewodników krajowych.

Ustęp 4 zmienia się w sposób następujący:

4. [...] Przyjmując lub dokonując przeglądu krajowego przewodnika medycznego dla statków oraz określając zawartość apteczki i wyposażenia medycznego, właściwy organ powinien uwzględniać międzynarodowe zalecenia w tej dziedzinie, w tym najnowsze wydanie Międzynarodowego przewodnika medycznego dla marynarzy i rybaków, Międzynarodowego przewodnika medycznego dla statków oraz innych przewodników wymienionych w ustępie 2 niniejszej Wytycznej.

7. Przemoc i molestowanie: Poprawki do Kodeksu dotyczące Prawideł 1.4, 3.1, 4.3, 5.1

Poprawka do Kodeksu dotycząca Prawidła 1.4. – Nabór i pośrednictwo pracy

Wytyczna B1.4.1. – Wskazówki organizacyjne i operacyjne

Dodaje się nowy ustęp 2(l) (i usuwa się „oraz” z ustępu 2(j), a dodaje się ten wyraz na końcu ustępu 2(k)).

(l) środki zapobiegania przemocy i molestowaniu, w tym molestowaniu seksualnemu, znęcaniu się i napaściom seksualnym, oraz reagowania na nie w procesach rekrutacji i zatrudniania.

Poprawka do Kodeksu dotycząca Prawidła 3.1. – Zakwaterowanie i zaplecze rekreacyjne

Wytyczna B3.1.10 - Pościel, naczynia kuchenne w mesach i inne postanowienia

Dodaje się nowy ustęp 1(d) (i usuwa się „oraz” z ustępu 1(b), a dodaje się ten wyraz na końcu ustępu 1(c)).

(d) marynarze powinni mieć dostęp do odpowiednich i wystarczających produktów higieny menstruacyjnej oraz środków do ich utylizacji.

Poprawka do Kodeksu dotycząca Prawidła 4.3. - Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa oraz zapobieganie wypadkom

Norma A4.3 - Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa oraz zapobieganie wypadkom

Dodaje się nowy ustęp 1(e) (i usuwa się „oraz” z ustępu 1(c), a dodaje się ten wyraz na końcu ustępu 1(d)).

(e) zapobieganie i eliminowanie, w tym poprzez wprowadzenie zakazu prawnego, przemocy i molestowania na statku, w tym molestowania seksualnego, znęcania się i napaści seksualnej, z należyтым uwzględnieniem Konwencji nr 190 dotyczącej eliminacji przemocy i molestowania w świecie pracy z 2019 r.

Dodaje się nowe ustępy 2(e) do 2(h) (i usuwa się „oraz” z ustępu 2(c)).

(e) definiować przemoc i molestowanie na statkach, w tym molestowanie seksualne, znęcanie się i napaść seksualną, zgodnie z art. 1 Konwencji nr 190 dotyczącej eliminacji przemocy i molestowania w świecie pracy z 2019 r.¹

(f) wymagać od armatorów przyjęcia i wdrożenia odpowiednich polityk i środków mających na celu zapobieganie przemocy i molestowaniu na statku, w tym molestowaniu seksualnemu, znęcaniu się i napaściom seksualnym, oraz reagowania na takie przypadki,

(g) wymagać od marynarzy i innych osób, których to dotyczy, przestrzegania obowiązujących zasad i środków wprowadzonych w celu zapobiegania przemocy i molestowaniu na statku, w tym molestowaniu seksualnemu, znęcaniu się i napaściom seksualnym, oraz reagowania na takie przypadki, i

(h) ustanawiać, po konsultacji z organizacjami armatorów i marynarzy, bezpieczne, sprawiedliwe i skuteczne mechanizmy i procedury zgłaszania przypadków przemocy i molestowania na statku, w tym molestowania seksualnego, znęcania się i napaści seksualnej.

Wytyczna B4.3.1 – Postanowienia w sprawie wypadków w miejscu pracy, uszkodzeń ciała i chorób związanych z wykonywaniem pracy

Ustęp 1 zmienia się w sposób następujący:

1. [...] Należy również wziąć pod uwagę Zalecenie nr 206 dotyczące eliminacji przemocy i molestowania w świecie pracy z 2019 r. oraz najnowszą wersję wytycznych dotyczących eliminowania molestowania i znęcania się na statku opublikowanych wspólnie przez Międzynarodową Izbę Żeglugową i Międzynarodową Federację Pracowników Transportu.

¹ Zgodnie z art. 1 ust.1 lit. a) Konwencji nr 190 dotyczącej eliminacji przemocy i molestowania w świecie pracy z 2019 r. termin „przemoc i molestowanie” w świecie pracy odnosi się do szeregu niedopuszczalnych zachowań i praktyk lub gróźb ich stosowania, zarówno jednorazowych, jak i powtarzających się, które mają na celu, powodują lub mogą powodować szkody fizyczne, psychiczne, seksualne lub ekonomiczne, w tym przemoc i molestowanie ze względu na płeć.

Ustęp 2(m) zmienia się w sposób następujący:

(m) zapewnienie marynarzom wszystkich niezbędnych środków ochrony indywidualnej o odpowiednich rozmiarach,

Ustęp 4(d) zmienia się w sposób następujący:

(d) molestowanie i znęcanie się przemoc i molestowanie na statku, w tym molestowanie seksualne, znęcanie się i napaść seksualna.

Wytyczna B4.3.6. – Dochodzenia

Ustęp 2(g) zmienia się w sposób następujący:

(g) problemy wynikające z nękania i znęcania się przemocy i nękania na statku, w tym molestowania seksualnego, znęcania się i napaści seksualnej.

Dodaje się nowy ustęp 3:

3. Państwa bandery, państwa portu i państwa dostarczające siłę roboczą powinny współpracować podczas dochodzeń w sprawie przypadków przemocy i molestowania na statku, w tym molestowania seksualnego, znęcania się i napaści seksualnej.

Wytyczna B4.3.11 – Współpraca międzynarodowa

Dodaje się nowy ustęp 4.

5. Każdy Członek powinien rozważyć podjęcie i udział w międzynarodowej współpracy w zakresie pomocy, programów i badań dotyczących kwestii związanych z zapobieganiem przemocy i molestowaniu na statkach, w tym molestowaniu seksualnemu, znęcaniu się i napaściom seksualnym, oraz reagowaniem na te zjawiska.

Poprawka do Kodeksu dotycząca Prawidła 5.1 – Obowiązki państwa bandery

Norma A5.1.5 - Procedury rozpatrywania skarg na statku

Ustęp 2 zmienia się w sposób następujący:

2. Każdy Członek zagwarantuje, aby w jego przepisach ustawowych lub wykonawczych przewidziano odpowiednie procedury składania skarg na statku, w celu spełnienia wymagań Prawidła 5.1.5. Procedury takie będą zmierzać do rozpatrzenia skarg na najniższym możliwym poziomie. Jednakże we wszystkich przypadkach marynarze będą mieli prawo do złożenia skarg bezpośrednio kapitanowi i, jeżeli uznają to za konieczne, odpowiedniemu personelowi na lądzie lub odpowiednim organom zewnętrznym.

Ustęp 3 zmienia się w sposób następujący:

3. Procedury składania skarg na statku będą zawierać prawo marynarza do składania skarg w ramach procedury w obecności osoby towarzyszącej lub przez

pełnomocnika, jak również do zabezpieczenia przed możliwością stania się ofiarą represji w związku ze złożeniem skargi. Termin „represjonowanie” obejmuje wszelkie niekorzystne działania podejmowane przez jakąkolwiek osobę w stosunku do marynarza za złożenie skargi, która nie jest ewidentnie bezpodstawna lub złożona w złej wierze: skarżących, ofiar, świadków i sygnalistów. Należy zwrócić szczególną uwagę na sytuacje, w których skarga jest ewidentnie złośliwa lub złożona w złej wierze.

Dodaje się nowy ustęp 5.

5. Odpowiednie kroki będą podjęte, na wszystkich etapach, w celu zapewnienia poufności skarg składanych przez marynarzy.

Powyższy tekst jest autentycznym tekstem Poprawek należycie zatwierdzonych przez Konferencję Ogólną Międzynarodowej Organizacji Pracy podczas 113 sesji, która odbyła się w Genewie i została ogłoszona za zamkniętą dnia 13 czerwca 2025 r. Na dowód czego złożyliśmy nasze podpisy dnia 13 czerwca 2025 r.

Przewodniczący Konferencji
EDGAR MOYO

Dyrektor Generalny
Międzynarodowego Biura Pracy
GILBERT F. HOUNGBO

Za zgodność tłumaczenia z oryginałem:

Agata Oklińska
Dyrektor
Departamentu Dialogu i Partnerstwa Społecznego
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
/kwalifikowany podpis elektroniczny/